

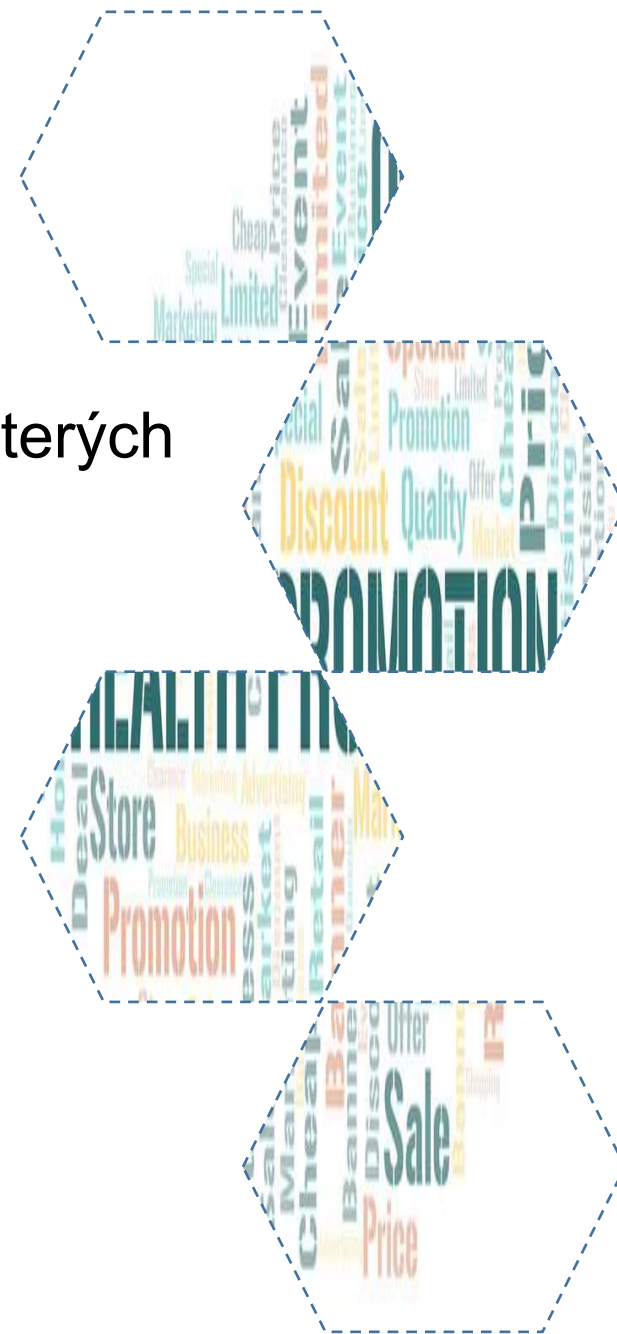
Současné a budoucí možnosti intervencí nelékařských zdravotnických pracovníků v ochraně a podpoře veřejného zdraví

Povolná, P., Mičíková, L., Zemanová, M.
2024

Současná situace – zákonné podmínky

- zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů,
- zákon č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních,
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách,
- vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků,

Oblast ochrany a podpory zdraví

Soubor opatření (a dozoru)
k minimalizaci rizik ve všech aktivitách
člověka

Podpora (veřejného) zdraví

„souhrn činností pomáhající fyzickým osobám zachovat a zlepšovat své zdraví a zvyšovat kontrolu nad faktory ovlivňujícími zdraví“

Zahrnuje činnosti k zajištění sociálních, ekonomických a environmentálních podmínek pro rozvoj individuálního i veřejného zdraví, zdravotního stavu a zdravého životního stylu.

Cíle aktivit zaměřených na podporu zdraví

- pohybová aktivita,
- abstinence alkoholu a cigaret,
- prevence nepřenosných onemocnění (kardiovaskulárních, metabolických, nádorových),
- prevence přenosných onemocnění (očkování, protiepidemická opatření).
- Specifické a nezastupitelné místo v podpoře zdraví má podpora zdraví na pracovišti a ochrana zdraví při práci (např. ve specifické aktivitě Podnik podporující zdraví). (SZÚ)

Ochrana (veřejného) zdraví

Silnější role státu a správních institucí

Cíle aktivit zaměřených na ochranu zdraví

- biocidy a chemické látky,
- elektronické cigarety a bylinné výrobky určené ke kouření,
- hygiena práce a pracovního lékařství,
- kosmetické přípravky,
- koupání v přírodě,
- letní dětské rekreace,
- pandemický plán ČR,
- pitná voda,
- prevence a zdravý životní styl,
- státní zdravotní dozor,
- výživa a potraviny,
- výrobky pro styk s potravinami.

Výkon státní správy v ochraně a podpoře veřejného zdraví

- Ministerstvo zdravotnictví,
- příspěvkové organizace Ministerstva zdravotnictví,
- krajské hygienické stanice,
- Ministerstvo obrany,
- Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo dopravy,
- Ministerstvo pro místní rozvoj,
- Ministerstvo životního prostředí,
- krajské úřady.

Charakter výkonu povolání NLZP

- samostatně, (tedy bez odborného dohledu),
- na základě indikace lékaře,
- pod odborným dohledem (jiného pracovníka s příslušnou kompetencí),
- pod přímým vedením (tzn. za stálé přítomnosti pracovníka s příslušnou kompetencí).

činnosti NLZP v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví

Všeobecná sestra (§5 zákona č. 96/2004 Sb.)

Podle § 4 vyhlášky č. 55/2011 Sb. o činnostech nelékařských zdravotnických pracovníků, odst. 6:

„**bez odborného dohledu a bez indikace** v rozsahu své odborné způsobilosti může provádět výchovu a poradenství v oblastech podpory zdraví a zdravého způsobu života, včetně prevence vzniku, šíření a omezení výskytu onemocnění, připravovat programy *ochrany a podpory zdraví* a účastnit se v rozsahu své odborné způsobilosti jejich realizace.

činnosti NLZP v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví

Zdravotní laborant (§9 zákona č. 96/2004 Sb.)

Podle § 8 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech nelékařských zdravotnických pracovníků odst.1, písm. e) *v souvislosti s ochranou veřejného zdraví* provádí odběry vzorků.“

činnosti NLZP v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví

Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví (§13 zákona č. 96/2004 Sb.)

Podle §12 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech nelékařských zdravotnických pracovníků odst.1, „**bez odborného dohledu a na základě indikace** lékaře nebo jiného zdravotnického pracovníka se specializovanou způsobilostí v příslušném oboru ochrany a podpory veřejného zdraví vykonává činnosti související s výkonem státního dozoru a další činnosti *související s ochranou a podporou veřejného zdraví.*“

činnosti NLZP v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví

Odborný pracovník v laboratorních metodách a v přípravě léčivých přípravků (§ 26 a zákona č. 96/2004 Sb.)

Podle § 27 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech nelékařských zdravotnických pracovníků

odst.1, Odborný pracovník v laboratorních metodách a přípravě léčivých přípravků **bez odborného dohledu na základě indikace lékaře nebo odborného pracovníka v laboratorních metodách a přípravě léčivých přípravků se specializovanou způsobilostí v oboru ochrana a podpora veřejného zdraví nebo odborného pracovníka v ochraně a podpoře veřejného zdraví se specializovanou způsobilostí v oboru hygiena a epidemiologie** provádí neinvazivní odběry biologického materiálu a odběry žilní a kapilární krve.

A podle

odst. 2 se otevírá další paleta působnosti profese, ovšem **pod odborným dohledem lékaře, nebo odborného pracovníka v laboratorních metodách a přípravě léčivých přípravků se specializovanou způsobilostí v oboru v souladu s diagnózou stanovenou lékařem a systémem kvality laboratoře.**

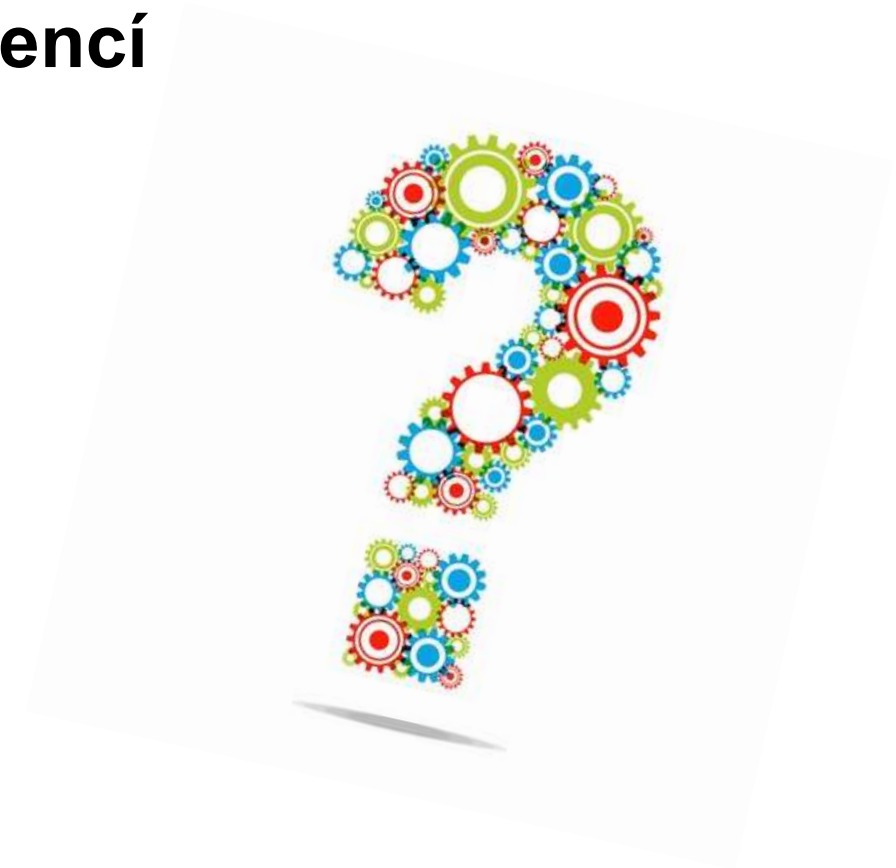
Odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví (§ 28 zákona č. 96/2004 Sb.)

Podle § 29 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech nelékařských zdravotnických pracovníků odst.1 a 2 se Odborný pracovník **bez odborného dohledu na základě indikace lékaře nebo odborného pracovníka v laboratorních metodách a přípravě léčivých přípravků se specializovanou způsobilostí v oboru Ochrana a podpora veřejného zdraví nebo Odborného pracovníka v ochraně a podpoře veřejného zdraví se specializovanou způsobilostí hygiena a epidemiologie,** provádí měření, odběr vzorků složek životního a pracovního prostředí, neinvazivní odběry biologického materiálu a odběry žilní a kapilární krve k laboratorním vyšetřením v oblasti ochrany a podpory zdraví.

**Je třeba navýšení kompetencí
NLZP v OPVZ?**

Studie Národního institutu SYRI

Factors Influencing the Involvement of Nurses in Preventive Care and Health Literacy in the Czech Republic

- sestry jsou přetížené,
- neznají své povinnosti v oblasti preventivní péče,

Výhledy do budoucna

- jasné definování rolí a odpovědnosti sester/NLZP
(vyhláška o činnostech, koncepce ošetřovatelství)
- vazba na strategické dokumenty
(jednání s profesními organizacemi: lékaři, poskytovatelé sociálních služeb, domácí péče, zástupci municipalit, preventivní programy)

STRATEGICKÉ ANALÝZY POTŘEB RESORTU ZDRAVOTNICTVÍ – KONCEPCE PODLOŽENÁ DOSTUPNÝMI DATY

Praha, 2. května 2024

https://www.nzip.cz/koncepce2025?utm_campaign=sz-vizita--20240507&utm_content=obs%C3%A1hl%C3%BD+dokument&utm_medium=email&utm_source=92686-Vizita&utm_term=18283209768

Zdroje a strategické dokumenty

- Strategický dokument Zdraví 21 (dílčí úkol 13.6.)
- Strategický dokument Zdraví 2030
- SZU jako Národní kontaktní centrum (National contact office) [Evropské síť podpory zdraví na pracovišti](#) (ENWHP)
- a podílí se na organizaci Národní sítě podpory zdraví na pracovišti ČR
- <https://szu.cz/o-szu/>
- <https://www.mzcr.cz/category/ochrana-verejneho-zdravi/>
- Kotherová et al. Factors Influencing the Involvement of Nurses in Preventive Care and Health Literacy in the Czech Republic: Cent. Eur. J. Public Policy 2023;17(2); 33-50. DOI: 10.2478/cejpp-2023-0012

Děkuji za pozornost

